

ivn natuur
educatie
VALKENSWAARD
WAALE

NIEUWS

uit D'n Nieuwe Hof

Kindermiddagen in
de Vlindertuin Waalre

**Opening
Scholenproject**

Jaarverslagen
werkgroepen

Jaarvergadering

**Bijzondere gast
in onze tuin:**
zwarte mees

**NATUURWIJZER
IN VOOR NATUUR**

LENTE 2018

IVN: Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

IVN instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00

Landelijk lidmaatschap: € 24,00 per jaar.

Landelijk gezindslidmaatschap €16.60

Met het landelijk lidmaatschap steun je je eigen vereniging en het landelijk IVN.

Vrienden ontvangen 4x per jaar de Natuurwijzer/In voor natuur

Leden ontvangen daarnaast het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdleden: € 15,00 per jaar.

Lidmaatschap "oudere" jeugdleden: € 20,00 per jaar.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op:

**IBAN:NL19INGB 0001 6112 36 t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE
BIC:INGBL2A**

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar .

Schriftelijk: J. van Heeswijk, Braambeslaan 15, 5552 PE Valkenswaard of
javanheeswijk@onsbrabantnet.nl

Verandering van emailadres ook doorgeven bij J .van Heeswijk. Zie hierboven

De website van onze afdeling is: <http://ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-201 83 95

BESTUUR

Voorzitter	Emile Weijters Laurier 16 tel: 040-2075670	5552 GZ Valkenswaard
1e Secretaris	Anneke Droog Van Heemskerckstraat 18 tel: 040-2014727 E-mail: ivn.valkenswaard-waalre@live.nl	5554 PL Valkenswaard
2e Secretaris	Frans Vierstraete Sakervalk 11 tel: 040-2015117	5554 MD Valkenswaard
Penningmeester	Jan van Heeswijk Braambeslaan 15 tel: 040-2015307	5552 PE Valkenswaard
Leden	Jan Das Tonterstraat 18 tel: 040-2016075	5561 AN Riethoven
	Ad Baken Molenstraat 83 tel: 040-2015181	5554 JN Valkenswaard
	Gerrit Klitsie Geenhovensedreef 9 tel: 040-2046951	5552 BA Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht	pag. 4/5
Voorwoord	pag. 6
Wist u dat.....	pag. 7
Natuur doet goed	pag. 8
Schoolgidsenochtend 17 jan. “natuurquiz”	pag. 9
Opening Scholenproject “Zoogdieren...Hoezo?”	pag. 10
Zwarte mees, bijzondere “gast” in onze tuin	pag. 11
Vogels dichtbij: de goudvink	pag. 12
Oregano	pag. 13
Kindermiddagen in de Vlindertuin Waalre	pag. 14
Algemene jaarvergadering	
Uitnodiging Algemene jaarvergadering	pag. 15
Notulen	pag. 16
Algemeen jaarverslag	pag. 17
Balans	pag. 18
Financieel overzicht	pag. 19
Een bericht van de penningmeester	pag. 20
Vlindertuin Riethoven	pag. 20
Jaarverslagen	
Website	pag. 21
Redactie	pag. 22
Vogelwerkgroep	pag. 23
Uitleen Projecten	pag. 24
Werkgroep wandelroutes	pag. 24
Natuurwerkgroep Waalre	pag. 25
Jeugd IVN	pag. 26/27/28
Natuurwerkgroep de Malpie	pag. 29
Scholenwerkgroep Aalst-Waalre	pag. 30/31
Natuurwerkgroep Valkenswaard	pag. 32
Bomenwerkgroep	pag. 33
Tuinwerkgroep	pag. 33
Milieuwerkgroep	Pag. 34/35
Woldersvenwandelingen	pag. 35
Vlindertuin Waalre	pag. 36
Publiekswandelingen en andere natuurbelevingsactiviteiten	pag. 37
Scholenproject	pag. 38

Activiteitenoverzicht

Voorjaar 2018

Woensdagochtend

Elke woensdagmorgen is een vast aantal werkgroepen in en rond D'n Nieuwe Hof actief: de Tuingroep, Documentatiegroep, Vogelwerkgroep en de Leskistengroep.

Jeugd-IVN

Voor de bijeenkomsten van de diverse groepen zie de data op de website "<http://www.ivn.nl/afdelingen/valkenswaard-waalre>".

Vlindertuin Waalre

De werkgroep gaat vanaf april het vlinderseizoen in. Elke eerste woensdagmiddag van de maand is er een rondleiding vanaf 14.00 uur.

De dinsdagmorgen en woensdagmiddag zijn vaste onderhoudsperioden, waarop mensen aanwezig zijn.

Vlindertuin Riethoven

De vlindertuin Riethoven is alle dagen toegankelijk. De leden van de werkgroep zijn elke zaterdagmorgen aanwezig voor onderhoud in de voormiddag van 11 tot 12.30 uur.

Wandelingen voor groepen kunnen worden aangevraagd bij een van de leden van de werkgroep op zaterdagmorgen in de Vlindertuin.

Schoolproject

Het nieuwe schoolproject "Zoogdieren ...hoezo?" staat vanaf februari t/m november opgesteld in D'n Nieuwe Hof.

Wandelingen

Zondag 2 april; 14.00 – 16.00 uur; wandeling "Aalsterheide";

Start: Hut van Mie Pils, Leenderweg 1, 5583 TC, Waalre.

Zondag 8 april; 08.00 – 11.00 uur; Vogelwandeling Malpie;

Start: Parkeerplaats Venbergse Molen, Molenstraat 211, 5556 TA, Valkenswaard.

Zondag 13 mei; 07.00 – 10.00 uur; Vogelwandeling Leenderbos en Oase;

Start: Parkeerplaats Drie Bruggen, Zeelberg 37, 5555 XH, Valkenswaard

Zondag 27 mei; 14.00 – 16.00 uur; wandeling "Voorjaarsbloeiërs in de Oase";

Start: Parkeerplaats Hengelsportvereniging Venbergen, De Oase 5, 5555XV, Valkenswaard

zondag 17 juni; 14.00 – 16.00 uur; wandeling door het Tongelreepdal;

Start: Tennispark De Hurken, De Hurken 1a, 5583 AA, Waalre

Zondag 17 juni; 07.00-10.00 uur; Vogelwandeling "Groote Heide";

Start: Natuurpoort Achelse Kluis, De Kluis 1, 3930 Hamont-Achel, België.

Vogelwerkgroep

Elke eerste dinsdagavond van de maand, bijeenkomst van de leden van de werkgroep.

Schoolgidsen Valkenswaard en Waalre

Waalre

Het Loon, groep 6

Voorlopen: *donderdag 26 april (voor de meivakantie!)*

De Meent: *donderdag 24 mei; maandag 28 mei*

OBS: *woensdag 16 mei*

Christoffel: *woensdag 30 mei; vrijdag 1 juni*

Drijfveer: *dinsdag 15 mei*

Lentewandeling, groep 3+4

De Meent: *maandag 9 april; dinsdag 10 april (gr 3)*

OBS: *vrijdag 13 april 2018*
Christoffel: *woensdag 4 april (gr 3)?; vrijdag 6 april (gr 4)?*
Drijfveer: *maandag 9 april*

Beestjeswandeling, groep 5

De Meent: *woensdag 30 mei; vrijdag 1 juni*
OBS: *vrijdag 8 juni*
Christoffel: *vrijdag 18 mei*
Drijfveer: *maandag 28 mei*

Valkenswaard (start altijd om 09.00 uur in of vanaf D'n Nieuwe Hof)

Woensdag 28 maart; Op zoek naar mossen en levermossen;
Woensdag 18 april; Historisch en heemkundig Valkenswaard;
Woensdag 29 mei; Jaarlijkse busreis
Woensdag 20 juni; Zomerwandeling

Boomfeestdag 2018

Boomfeestdag met de basisscholen in zowel Waalre als Valkenswaard.
Zie de website voor verdere informatie.

Natuurwerkgroep Waalre en Valkenswaard

Wilt u in de winter deelnemen aan deze activiteit op de zaterdagochtenden, neem dan contact op met Wim van Stipdonk of Ben Putman voor Waalre (040 2216573 of 040 2215000) of Harrie van de Broek voor Valkenswaard (040 2018239).

Cursuswerkgroep

Bomencursus; zaterdagochtenden op 7 en 21 april, 19 mei en 2 juni, 15 september van 09.00 – 12.00 uur.

Voorwoord

Valkenswaard, 23 februari 2018

Beste IVN'r,

De Algemene Ledenvergadering is weer in aantocht, reden waarom deze uitgave hieraan grotendeels is gewijd. U komt de agenda, vergaderingsverslag 2017, de financiële verslaglegging en de diverse jaarverslagen van vereniging en werkgroepen tegen.

Op de agenda staat onder andere de wijziging van de statuten, op aangeven van de landelijke vereniging. Deze wijziging is nodig in verband met de verandering van de IVN-organisatie in de afgelopen jaren, zoals het opheffen van districten, het invoeren van een Landelijke Raad in plaats van een Verenigingsraad en enkele zaken met betrekking tot het verenigingsrecht.

In de samenstelling van het bestuur treden veranderingen op vanwege het aftreden en niet meer herkiesbaar zijn van Frans Vierstraete en ondergetekende.

Voor mezelf sprekend, vanaf 2002 ben ik voorzitter en reeds in 2016 had ik te kennen gegeven te willen aftreden en uit te kijken naar een andere voorzitter. Vanwege het jubileum is door de andere bestuursleden gevraagd dit uit te stellen tot na het jubileumjaar.

Spijtig is natuurlijk wel dat er geen kandidaat voorzitter is ondanks het her en der zoeken ernaar. Uiteraard hoop ik dat deze lacune snel ingevuld zal worden.

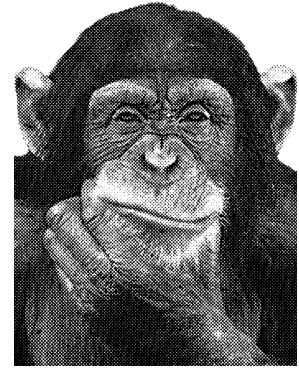
Na het vergaderingsdeel zullen enkele vrijwilligerspenningen uitgereikt worden door een vertegenwoordiger van B & W, waarna een informeel samenzijn de bijeenkomst afrondt.

Het bestuur hoopt op deze avond veel leden te ontmoeten.

Namens het bestuur

Emile Weijters, voorzitter.

Wist u dat?

- In onze benedenruimte een viertal ramen voorzien zijn van “dauerluftung”, om een betere luchtverversing in de ruimte te bereiken.
- De cursus Sterrenkunde met 27 deelnemers van start is gegaan op 15 februari.
- De cursus “Vogels herkennen” eveneens volledig volgeboekt is en op 27 februari van start is gegaan.
- De Sterrenkijkavond op vrijdagavond 23 februari door een 15 tal bezoekers is bezocht en dat zij, ondanks de koude, menige ster en de maan hebben bewonderd.
- Op maandag 26 februari de lezing “Beken en Klimaatverandering” gegeven is door Mado Ruys, lid van het algemene bestuur Waterschap De Dommel.
- Mado Ruys in deze lezing is ingegaan op de problematiek van klimaatverandering en een veerkrachtiger watersysteem en welke maatregelen door het waterschap zijn gepland en wat wij als inwoners kunnen doen.
- De Tuinwerkgroep, samen met de gemeente, het gebied tussen het tuinhuis en het voetbalveldje/parkeerplaats, onder handen heeft genomen, door het verwijderen van tuin- en snoeiafval en enkele bomen om het gebiedje wat lichter te krijgen.
- De Natuurwerkgroepen van Valkenswaard en Waalre hun werkzaamheden vanaf medio maart stilleggen. Vanaf het najaar gaan de werkgroepen weer elke zaterdagmorgen (en de groep Waalre ook op woensdagmorgen) natuurbeheerswerkzaamheden uitvoeren in de omliggende natuurgebieden.
- U mee kunt doen aan de uitvoering van deze werkzaamheden van de werkgroepen. Contactadressen hiervoor zijn: Natuurwerkgroep Waalre 040 2215000 (Ben Putman), Natuurwerkgroep Valkenswaard 040-2018239 (Harrie van de Broek).
- De opening van het nieuwe Schoolproject “Zoogdieren...Hoezo?”, op woensdagmorgen 7 februari 2018 onder grote belangstelling heeft plaatsgevonden door de wethouders Mevr. Tindemans van Valkenswaard en Hr. van Holstein van Waalre.

NATUUR DOET GOED.

Enige tijd geleden heeft het IVN, een landelijke organisatie die mensen op lokaal niveau bij de natuur betreft, een landelijk project opgezet om ouderen de positieve effecten van de natuur te laten ervaren. De naam van dit project:

Grijs, Groen & Gelukkig

In het kader van dit project heb ik als natuurgids en lid van het IVN Oisterwijk ook een speciale cursus gevolgd om aandacht te geven aan ouderen met (beginnende-) dementie. Nu ik al een aantal jaren in Aalst op de serviceflat Eeckenrhode woon, zie ik dat er behoefte is aan een natuuractiviteit voor ouderen met dementie. Hoewel het niet de doelgroep is waar Eeckenrhode zich op richt zie je na verloop van tijd dat bewoners toch te maken kunnen krijgen met dementie. Juist voor deze medebewoners kan natuurbeleving een steuntje in de rug betekenen.

Vanuit die overwegingen gaan we op Eeckenrhode een activiteit 'Natuur doet goed' organiseren. Het is de bedoeling om in maart op dinsdagmiddagen met de activiteit te beginnen en met mensen uit de doelgroep de natuur in te gaan.

Algemene informatie.

Natuur doet je goed.

De zon op je huid voelen en de vogeltjes horen fluiten. De wind langs je oren voelen strijken en de geur van de herfst ruiken.... Dat wil toch niemand missen!!!

Frisse buitenlucht en beweging zijn gezond voor iedereen, daar bestaat geen twijfel over. Ook voor ouderen is buiten zijn, in beweging zijn en natuurbeleving goed voor hun gezondheid.

Maar juist ouderen gaan nauwelijks nog naar buiten als de zelfstandigheid minder wordt. Dit terwijl uit tal van onderzoeken blijkt dat de natuur en buiten zijn een heilzame werking heeft.

Natuur beweegt.

We weten dat bewegen gezond is, maar toch zie ik ook op Eeckenrhode dat veel medebewoners moeite hebben om voldoende in beweging te komen. Zeker als je aangewezen bent op de hulp van anderen. Buiten in de natuur komen we als vanzelf in actie en in beweging. Zeker met wat hulp van enthousiaste vrijwilligers kan het naar buiten

gaan, de natuur ingaan, als zinvol worden ervaren.

Speciaal voor ouderen met (lichte-) dementie biedt natuur nog een aantal extra positieve effecten: de natuur is vertrouwd en bekend. Ouderen zijn vaak in- en met de natuur opgegroeid. Ook al woonde men vroeger in de stad, natuur was altijd dichtbij. Natuur geeft dus in het hier en nu tal van aanknopingspunten voor een gesprek. De natuur helpt bij het besef van tijd en seizoenen. De zon zakt, dus de dag nadert zijn einde. De blaadjes verkleuren, dus is het herfst. Dit geeft mensen met geheugenproblemen houvast.

Buiten zijn, zeker buiten bewegen, verkwikt de geest en vermoeit het lichaam. Hierdoor krijgen mensen een beter dag- en nachtritme. En dat is weer positief voor een beter eetpatroon en een goede nachtrust.

Ook in latere fasen van dementie biedt natuur ingangen om contact te maken. We kunnen samen met hen luisteren naar de wind, horen hoe de regen op de paraplu tikt, kijken naar een bloem, proeven van een braam en voelen hoe zacht een vogelveertje is.

Kortom er samen plezier in hebben om buiten samen de natuur te beleven.

Tot slot:

Dit project is dus speciaal bedoeld voor bewoners van Eeckenrhode die te maken krijgen met een sterke teruggang in het geheugen. Mijn ervaring met deze activiteit wil ik graag delen met mijn IVN- collega's in Valkenswaard. Met een aantal mensen heb ik al contact gehad en krijg ik alle medewerking. Vrijwilligers zijn van harte welkom en kunnen zich bij mij melden.

Mocht u vragen hebben of meer informatie willen, dan zal ik dat graag aan u geven.

Cor Stehouwer. (A29)

Tel. 06-23142152 of (intern) 826.

Schoolgidsen- ochtend 17 januari, “natuurquiz”

Het I.V.N-lokaal op de 1^e verdieping stroomde vol. Zo te zien hadden vele I.V.N. leden op deze druilerige woensdagochtend zin in een uitdaging, namelijk ‘de natuurquiz’. Lies van Gompel en Nelly vd Burgt (beiden goed voorbereid) maakten 5 groepjes van 3 á 4 deelnemers en toen werd er begonnen met de quiz.

Vele vragen stelden ze over het nieuwe project ‘Zoogdieren’, dat op 7 februari van start gaat.

Diverse zoogdiernamen kwamen voorbij zoals ree, geit, das, mol, bever.

Het waren pittige vragen én er mocht niet afgekeken worden bij de andere groepen, wat soms (per ongeluk?) toch gebeurde. De organisatie was streng, probeerde zo goed mogelijk de stand van alle groepen op een schoolbordje bij te houden, maar ... Lies was elke keer haar krijtje kwijt ;)

Ook werd onze kennis flink op de proef gesteld d.m.v. weer andere moeilijke vragen:

- Welke specht is een alleseter?
- Is een Hazelworm een slang?
- Heeft de mol ook een burcht?

Om een uur of 10 waren diverse dames écht aan koffie toe om nog helder te kunnen denken. Maar we moesten wachten totdat de deur open gedaan zou worden door iemand die we al een hele tijd hadden moeten missen. En ja hoor, even later kwam ze binnen: ‘onze’ Ann na lange tijd ernstig ziek te zijn geweest, was ze gelukkig weer in ons midden!!

In het andere lokaaltje stond koffie/ thee klaar en vanwege het nieuwe project had

Lies gezorgd voor lekkere ‘Bokkenpootjes’ (óók een zoogdier).

Na deze oppeppende rustpauze gingen we verder met nog meer ingewikkelde quizvragen. “Wat is het antwoord?” vroeg Lies telkens weer, “A, B óf C???”

“Niet zo vlug herhaal nog eens waaruit we kunnen kiezen!!” waren dan de reacties. Lies liet ons regelmatig de Veldgids Readers Digest ‘Zoogdieren’ zien, om aan de hand van de prachtige plaatjes de antwoorden te verduidelijken. En dan is het nog een kunst om alles te onthouden ;)

Ann sloot zich aan bij groepje 5, maar dat groepje stond zo ver achter (helaas, de andere groepen waren echt niet meer in halen). Het werd op het eind nog best spannend uiteindelijk ging groep 4 er met de 1e prijs van door. Deze winnaars mochten allemaal een zakje bloem-bolletjes bij de organisatie uit gaan zoeken.

Bedankt Nelly en Lies, iedereen heeft geweldig genoten én we hebben ook weer veel geleerd.

Zo’n quiz is voor herhaling vatbaar!!

‘Natuurgroet’ van Dinie van Lieshout

Op woensdag 7 februari werd , zoals ieder jaar, een nieuw scholenproject gepresenteerd. Deze keer waren de zoogdieren weer aan de beurt. Elk project gaat 8 jaar mee: 1 jaar in ons IVN-gebouw, daarna 7 jaar in de uitleen naar diverse instanties in de regio en zelfs daarbuiten. IVN-verenigingen, scholen, bezoekerscentra van Natuurorganisaties, enz. Zo bereiken we een maximum aan publiek. Niet alleen voor kinderen, maar ook voor volwassenen hebben onze projecten heel veel te bieden!

PvdA, VVD en CDA

Het was weer een feestelijke en gezellige ochtend. Evenals vorig jaar werd de opening verricht door Mevr. Hetty Tindemans en Dhr. Alexander Holstein, vertegenwoordigers van de gemeentes Valkenswaard en Waalre. Fanny bedenkt elk jaar weer een verrassende openingsact en ook dit jaar was ze daar weer geweldig in geslaagd! Er waren drie politieke dierenpartijen:

De planteneters: PvdA
(Planteneters van de Aarde)

De vleeseters: VVD
(Vereniging van Vleesetende Dieren)

De alleseters: CDA
(Club van Dieren die Alles eten)

Elke partij werd vertegenwoordigd door een aantal bijbehorende dieren, waarvan de staarten op een magneetbord hingen. In gezamenlijk overleg moesten de beide wethouders één dier uitkiezen, dat werd dan groot geprojecteerd.

Ze kozen voor de bever. Hierna moest de juiste staart op de juiste plaats worden aangehecht. Maar dan wel geblinddoekt! De “ziende” persoon mocht aanwijzingen geven. De juiste staart kwam op een háár na op de juiste plaats terecht! Applaus!

Na weer een mooi verzorgde powerpoint-presentatie was er tijd voor koffie en allerlei zelfgebakken lekkers. Daarna verspreidden de mensen zich over de verschillende posten, waar de projectleden uitgebreid uitleg gaven.

Het geheel zag er fantastisch uit. Helemaal opgeknapt en gemoderniseerd, zodat het er weer 8 jaar tegen kan! Alle lof voor iedereen die hier met hart en ziel aan gewerkt heeft. Behalve de projectgroep zelf, zijn er gelukkig ook weer een aantal mensen die enthousiast geworden zijn en op allerlei manieren meehelpen om er iets moois van te maken. Van harte welkom!

Nelly van der Burgt.

Zwarte mees, een bijzondere gast in onze tuin.

*Vaak zien we in onze tuin kool- en pimpelmeesjes, soms een groepje staartmeesjes en lang geleden zagen we een paar dagen een kuifmees. Toch komt er nu elke dag (de hele winter al!) nog een ander soort mees ‘op bezoek’, namelijk een **zwarte mees**.*

ZWARTE MEES (*Parus ater*), met z'n 11 cm de kleinste van onze mezensoorten.

Zijn favoriete *biotoop* is naaldbossen met sparren. Ook zie je hem in parken met veel coniferen.

Zijn *uiterlijk*: zwarte kruin, witte nekvlek, witte wangvlekken, grauwe onderdelen (niet geel zoals bij pimpel- en koolmees), grijze rug met 2 witte vleugelstreepjes. Geslachten gelijk.

Voedsel: in het broedseizoen insecten, rupsen, spinnen. In het najaar vooral zaden van de fijnspar

Het *nest* bevindt zich vrijwel altijd in een holte van een boom, muur of oever (ook ooit in een muizenholletje). Het mannetje voert het vrouwtje terwijl ze 7-9 eieren uitbroedt.

Na 16-19 dagen verlaten ze hun nest. De *roep* is ijl, hoog ‘tsie’(of klagend ‘tsu-ie’).

In onze tuin staat een hele hoge spar, waar onze vriend steeds naar toe vliegt als hij weer bij de vogelvoedertak is geweest. Het meest eet hij pinda's en zonnepitten uit de netjes, maar hij waagt zich ook wel eens aan de pindakaas.

In het ‘Tuinvogeltelweekend’ was hij er dus ook en kon ik hem mooi noteren op mijn tellijst. Dat zelfde weekend kwamen voor het eerst in deze winter talrijke sijsjes (ook een mooie soort) in onze tuin en ze zijn helemaal niet bang.

Zwarte mees wordt geregeld bij ‘zijn’ pindanetje door hen weggejaagd, maar gelukkig blijft hij terug komen. Het is een pittig vogeltje, dat dus snel kans ziet om aan voedsel te komen en weer weg te vliegen.

Deze vogelsoort blijft het hele jaar in hetzelfde gebied. Helaas heb ik nog geen twee zwarte meesjes tegelijk gezien, anders zouden ze mooi in één van de gaten in onze oude fruitbomen kunnen nestelen. En dat zou natuurlijk helemaal leuk zijn, want zwarte mees staat op de rode lijst van broedvogels. Daarom pleit men ook voor meer naaldbomen in grote tuinen.

Ik hoop in ieder geval dat hij volgende winter weer van de partij is.

*‘Vogelgroet’ van
Dinie van Lieshout.*

Goudvink man

Vogels dichtbij.

Een nieuwe rubriek, waarin de Vogelwerkgroep Valkenswaard-Waalre een vogel-soort, die in onze regio voorkomt, onder de aandacht wil brengen. De eerste keer is gekozen voor:

Goudvink, Pyrrhula pyrrhula.

Door zijn compacte bouw en mooie kleurenpracht word ik er altijd vrolijk van, als ik er een zie. Hij is niet schuw en rustig. *Lengte* van 15,5-17,5 cm. Je ziet ze vaak in paren of kleine, losse groepen. Het *geluid* is voor leken niet spectaculair te noemen. Een korte zachte lage melancholisch klinkende toon, Pjuuh, die aan het einde daalt. Maar insiders reageren lyrisch bij het horen van deze zachte, gevoelige, tonen. De relatief grote kop met korte snavel, lange vleugels en staart zijn de herkenningskenmerken bij waarneming vanaf de voorkant. In de vlucht van achteren vallen de witte stuit met zwarte staart, grijze rug met witte vleugelstrepen op.

Mannen zijn rozerood en de poppen beigegrijs.

De goudvink is in Nederland een stand-

nestkast laten ze links liggen. Meestal 2x, soms 3x, per seizoen brengen ze maximaal 6 nakomelingen voort. Die vliegen na 2,5 week uit en zijn dan in 2-3 weken zelfstandig. In verband met het voeden van de jongen, ontstaan er bij de ouders in het broedseizoen onder in hun bek 2 speciale voederzakken (aan elke zijde van de tong een zak), die in de winter geheel verdwijnen. Het nest houden ze opvallend schoon. Ze voeden zich met zaden en knoppen van fruitbomen zoals de sleedoorn. In tegenstelling tot andere vinken trekken ze zaden niet een voor een uit, maar bijten er meerdere tegelijk af. Later verorberen ze de zaden dan stuk voor stuk in hun bek. In de zomer eten ze ook wel insecten. De foto's zijn van een recente ontmoeting met een groep van 5 vogels. Dus kijk en luister aandachtig, het is echt de moeite waard! Ik verheug me al op de volgende keer.

Maarten-Jan van den Braak.

Vogelwerkgroep Valkenswaard-Waalre.

Bronnen:

Newton: Finches, The New Naturalist Series Collins, 1972, pag. 66/67

Handbuch der Vögel Mitteleuropa's van de hand van Urs N. Glutz von Blotzheim, Aula-Verlag Wiesbaden, Band 14/II Passeri-formes (5. Teil) Fringillidae, pag. 1133 e.v.

ANWB Vogelgids van Europa. Zesde druk 2016, pag. 384.

Alle vogels van Europa. Eerste druk 2016, pag. 403.

Goudvink pop

vogel. Vanaf eind oktober komen daar soortgenoten uit Scandinavië bij, die hier overwinteren. Ze broeden, soms, met meerdere koppels dicht bij elkaar in parken, grote tuinen, begraafplaatsen en gemengd bos.

Ze zijn erg verdraagzaam/vredelievend en kennen geen territoriumgedrag.

Ze nestelen in struiken en bomen. Een

Oregano, Wilde Marjolein Lipbloemigen *Origanum vulgare Lamiaceae*

Oregano houdt van een kalkrijke, warme en droge ondergrond en heeft verder weinig nodig om goed te groeien. De plant is gemakkelijk te *vermeerderen* door zaaing in kistjes vroeg in het voorjaar, of door deling van oude bosjes. Bij het oogsten wordt de bloemstengel afgeknipt en voorzichtig gedroogd, bij voorkeur door bosjes op te hangen op een goed geventileerde plaats. Zodra ze droog zijn, kunnen de grove stengels verwijderd worden en de rest fijngehakt. Het gedroogde kruid moet goed afgesloten bewaard worden. Wilde marjolein is ook een medicinale plant, omdat ze de spijsvertering stimuleert. Ze geeft ook nog honing.

Een pizza Napolitana is niet af zonder oregano. Dit is een aromatische plant die spontaan *groeit* in de gematigde ensubtropische streken van Eurazië, maar die ook in het wild te vinden is tot het midden van Scandinavië, in de USSR en in Noord-Amerika. Maar langs de zonovergoten, kalkrijke kusten van Zuid-Italië heeft de plant toch verreweg het sterkste aroma. De bijzondere geur is te danken aan de klimatologische omstandigheden en aan de natuurlijke selectie van een geurige variëteit,

die andere vormen van deze soort vervangen heeft (waarvan marjolein niet de minste is).

Oregano is een kenmerkend kruid voor de Italiaanse keuken.

***Oregano heeft een heerlijke smaak en is een mooie vaste plant.
De uitbundig bloeiende bosjes worden tot 50 cm hoog.***

Maar het kruid wordt ook elders in Europa gebruikt en is overal te koop. Ook in Mexico, waar de plant spontaan groeit, is het een van de meest verwerkte kruiden. Meestal wordt het gedroogd gebruikt, hoewel de smaak veel beter tot zijn recht komt wanneer het vers is. Het is uitstekend te combineren met tomaten, kaas, groenten (boontjes), vlees en vis.

Irene Martens

KINDERMIDDAGEN IN VLINDERTUIN

Op 1 april start voor de 15^e keer in de Vlindertuin Waalre een nieuw vlinderseizoen.

Ook in het komende zijn er weer speciale woensdagmiddagen waarop kinderen de tuin en haar bewoners kunnen ontdekken. Basisschoolkinderen kunnen dan met (groot) ouders, oppas of een andere volwassene op avontuur. Hiervoor zijn tasjes met onderzoeksmateriaal te leen. Er liggen ook materialen klaar om een natuurknutsel te maken, en er zijn spelletjes te doen. Meedoen is gratis, een kleine donatie voor de tuin is natuurlijk welkom.

De data zijn:

- 25 april
- 23 mei
- 20 juni
- 25 juli
- 29 augustus
- 12 september

telkens van 14.00 tot 16.00 uur.

Te oud voor een kindermiddag? Je bent nooit

te oud om een kijkje te nemen in de Vlindertuin De poort is altijd open, kom gerust langs!

De Vlindertuin ligt in het bos bij de Blokvenlaan in Waalre-dorp. Tegenover huisnr. 43 ongeveer 150 meter het bospad volgen. Auto's graag parkeren aan de Blokvenlaan, fietsen kunnen bij de tuin gestald worden.

Tot ziens
in de Waalrese Vlindertuin!

Uitnodiging

ALGEMENE LEDENVERGADERING

*Wij nodigen alle leden uit voor de Algemene Ledenvergadering
op woensdag 25 april 2018 om 19.30 uur in D'n Nieuwe Hof.*

Agenda:

1. Opening en mededelingen
2. Ingekomen post
3. Verslag van de vorige Algemene Ledenvergadering, gehouden op 19 april 2017
4. Financieel verslag 2017
5. Begroting 2018
6. Verslag kascommissie
7. Benoeming kascommissie: Bernard Fransen – Mart Hendriks – Wil Koopman.
8. Jaarverslag van de vereniging en werkgroepen.
9. Voorstel tot naamswijziging verenigingsblad. Van:
Natuurwijzer-In-Voor-Natuur naar *D'n Nieuwe Hof*.
10. Bestuurssamenstelling: Emile, voorzitter, treedt af en is niet herkiesbaar. Frans Vierstraete, 2e secretaris treedt af en is niet herkiesbaar. Ronald Martens zal op voorstel van het bestuur een half jaar meelopen binnen de organisatie.
11. Wijziging afdelingsstatuten mede in verband met wijziging landelijke statuten en het verenigingsrecht. Deze wijziging is vnl. nodig door de organisatie-wijziging van het landelijke IVN van menig jaar terug (opheffing districten, invoering van regio's, landelijke Raad, etc.)
Afdrukken van de voorstel-statuten zijn vanaf 1 april aanwezig in het IVN gebouw.
De voorstel-statuten zijn vanaf 1 april ook op onze website te vinden
12. Rondvraag.
13. Sluiting.

PAUZE

Na de pauze vindt de uitreiking plaats van de vrijwilligerspenning

En als altijd is er na afloop ruimte voor gezellig napraten met een drankje en een knabbeltje.

Secretaris:
Anneke Droog
en
Frans Vierstraete

NOTULEN VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING

gehouden op woensdag 19 april 2017 om 20.00 uur

Aanwezig: Bestuur en 38 leden.

Afwezig met bericht: T. de Bruijne - C. v.Strigt - F. v.d. Schoor - I. Martens - M. Schutze A. Jeurissen - T. Remmen - M. Roozeveld.

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op woensdag 20 april 2016, zijn goedgekeurd.

Opening: Emile Weijters heet iedereen van harte welkom en zegt een dankwoordje aan allen die de avond zo goed verzorgd hebben, van bloemstukje tot koffie met wat lekkers en wat nog volgt na de pauze.

Ook dit jaar hebben wij weer afscheid moeten nemen van twee van onze leden:

Tiny Severin en Free van Twisk die overleden zijn. Wij hebben ze herdacht met een minuut stilte.

Financieel overzicht: Jan v. Heeswijk geeft, zoals altijd, weer goede uitleg van de financiën. Ook geeft hij uitleg over de veranderingen inzake erfpacht. De verwarmingsketel moet hoog nodig worden vervangen. Dit is een extra kostenpakket.

Ben Putman houdt een vurig betoog over subsidies.

Daarna komt de begroting aan de beurt. Er waren geen vragen, de begroting is goed-gekeurd.

De Kascommissie: Fanny v. Zon – Frank Tolenaar en Bernard Fransen hebben de kas gecontroleerd en hun goedkeuring gegeven.

Jan en Toos v. Heeswijk worden hartelijk bedankt voor hun gastvrijheid en het vele werk dat het penningmeesterschap met zich meebrengt.

De samenstelling van de kascommissie: Fanny v. Zon en Frank Tolenaar treden af.

Mart Hendriks en Wil Koopman treden aan. De nieuwe kascommissie ziet er als volgt uit: Bernard Fransen, Mart Hendriks en Wil Koopman.

Bestuurssamenstelling: Emile Weijters voorzitter – Jan v. Heeswijk penningmeester – Anneke Droog en Frans Vierstraete 1e en 2e secretaris – Jan Das, afgevaardigde Riet-hoven – leden van het bestuur: Gerrit Klitsie – Ad Baken.

Ben Putman neemt afscheid van het bestuur. Emile bedankt Ben voor al wat hij voor het I VN heeft gedaan. Ben houdt nog een praatje dat de toekomst van het bestuur in Regioverband ligt.

Ons feestelijke drukke jaar zijn wij met veel enthousiasme begonnen.

Rondvraag: *Bernard de Gier:* zijn de kosten van ons blad geslonken nu er veel digitaal gelezen wordt?

Fien Wuijts: vindt de uitgave heel mooi.

Fanny v. Zon noemde het resultaat van de kleurwedstrijd n.l. dat er 683 kleurplaten ingeleverd zijn.

Emile sloot de vergadering af en nodigde ons uit na de pauze de film te bekijken van de jeugd-ivners op kamp in de Biesbosch,

Secretaris Anneke Droog
en
Frans Vierstraete

ALGEMEEN JAARVERSLAG 2017

1. Het bestuur heeft vergaderd op de volgende data: 24 januari – 21 februari - 21 maart – 23 mei – 27 juni – 5 september – 24 oktober – 21 november – 19 december
2. De Algemene ledenjaarvergadering is gehouden op woensdag 19 april.
3. Op woensdag 15 februari was de opening van het project “kleur om te overleven”. Dit was het dertigste jaar en de feestelijke opening werd gedaan door wethouder Hetty Tindemans uit Valkenswaard en Alex Holstein, wethouder uit Waalre. Boomplantdag in Riethoven.
4. Op dinsdag 14 maart was er een lezing over bomen.
5. Op woensdag 22 maart Boomfeestdag: In Waalre werden 1000 bomen geplant bij de nieuwe school de Wilderen en in de Dirk van Hornelaan. In Valkenswaard werd op de school Agnetendal een fruitboom geplant en is er met de schooljeugd een wandeling langs monumentale bomen in Dommelen gemaakt.
6. Op dinsdagmiddag 18 april en dinsdagavond 28 november vond het halfjaarlijkse werkgroepoverleg plaats.
7. Op woensdag 26 april werd een koninklijke onderscheiding uitgereikt aan Anneke Droog
8. Op zaterdag 10 juni was er een slootjesdag voor de jeugd die goed bezocht werd.
9. In juni en november was er een overleg met wethouder Tindemans.
10. In juni is de Schoolprojectgroep naar de Peel geweest. Dit naar aanleiding van hun 30 jarig bestaan.
11. Op 7 juli is de IVN- afdeling Budel bij ons op bezoek geweest.
12. Overige activiteiten tijdens het jubileumjaar waren: de sterrencursus, de vogel-cursus, een natuur-fotografiecursus, een paddenstoelencursus en paddenstoelen-wandeling voor fotografen. Verder was er een fietstocht tussen drie vlindertuinen en een feestavond voor onze leden.
De Kerstviering vormde de afsluiting van het feestjaar.
13. Op 24 september was er een jeugddag met vele activiteiten.
14. Verder was er een filmavond over de diverse IVN-activiteiten in het afgelopen jaar.

Kortom wij hebben een zeer actief jaar achter de rug. Maar ook in het nieuwe jaar is er weer van alles te doen in en rond d'n Nieuwe Hof .

Secretaris Anneke Droog
en Frans Vierstraete

Balans 1-1-2018

Administratie : IVN Valkenswaard-Waalre
Periode 1-1-2017 t/m 31-12-2017

21-2-2018

Grootboekrekening	Debet	Credit
Kapitaal per 1 januari		€ 9.751,55
Kas	€ 101,85	
Rabo Bedrijfspaarrekening	€ 14.627,02	
Rabo Betaalrek	€ 4.937,74	
ING Betaalrekening	€ 1.469,04	
ING Spaarrekening	€ 8.592,64	
Nog te betalen		€ 23,31
Voorziening groot onderhoud		€ 6.418,90
Reservering Jeugd IVN		€ 227,50
Reservering nestkasten Lage Heide		€ 1.200,00
Reservering zonnepanelen		€ 4.100,00
Tussenrekening balans		€ 7.508,93
Pos. Saldo		€ 498,10
TOTAAL	€ 29.728,29	€ 29.728,29

FINACIEEL OVERZICHT 2017 EN BEGROTING 2018 IVN VALKENSWAARD-WAALRE

INKOMSTEN				UITGAVEN			
ALGEMEEN	BEGROOT 2017	WERKELIJK 2017	BEGROOT 2018	ALGEMEEN	BEGROOT 2017	WERKELIJK 2017	BEGROOT 2018
Contributies	6.500,00	5.786,10	5.800,00	Representatie	100,00	€ 40,49	45,00
Rente en kosten	10,00	313,95	15,00	IVN A.dam/District	1.300,00	1.283,80	1.280,00
Donaties	1.500,00	8.011,05	1.000,00	Telefoon	500,00	574,08	550,00
Subs. Gemeente V.waard	3.700,00	3.700,00	3.700,00	Secretariaat	500,00	582,85	550,00
				Rente en kosten	100,00	317,25	300,00
				Gas-Water-Elec.	2.800,00	1.726,87	2.200,00
				Verz. Algemeen	600,00	748,50	750,00
				Gem.heffingen	1.700,00	1.647,63	1.650,00
Gem. Waalre Maatsch. Subsidie	2.000,00	2.000,00	2.000,00	Algemene kosten	600,00	403,95	400,00
				Huish. kosten	600,00	514,78	500,00
				Jubileum 2017	250,00	781,37	0,00
				Onderhoud gebouw	500,00	316,58	300,00
				Inventaris	300,00	610,55	350,00
				Reservering inventaris			2.000,00
Gebruik Gebouw	700,00	768,40	700,00	Abonnementen	130,00	80,00	60,00
				Res. onderh. gebouw		2.000,00	2.000,00
				Reservering Zonnepanelen		4.100,00	
Subtotaal	14.410,00	20.579,50	13.215,00	Subtotaal	9.980,00	15.728,70	12.935,00
ACTIVITEITEN				ACTIVITEITEN			
				Reservering Lage Heide		1.200,00	
				Scholenwerk Aalst	100,00	152,24	150,00
				Paaltjes wandeling	100,00	113,38	100,00
				Natuurwerkgroep Waalre	500,00	998,84	900,00
Cursussen algemeen	15,00		0,00	Cursussen algemeen	50,00	77,60	50,00
Cursussen	700,00	1.319,05	1.000,00	Scholenwerk Algemeen	200,00	248,96	250,00
Uitleen project	1.400,00	1.433,06	1.400,00	Natuurwijzer in voor Natuur	1.600,00	1.751,57	1.800,00
Bezoek project	1.500,00	1.800,90	1.700,00	Scholenwerk (projecten)	1.000,00	1.356,40	1.200,00
Wand./lezingen	250,00	147,00	200,00	Wand./lezingen	250,00	167,35	50,00
				Vogelwerkgroep	100,00	49,50	50,00
				Milieuwerkgroep Waalre	100,00	0,00	50,00
				Bomenwerkgroep	50,00	0,00	50,00
Leskisten/kabouterpad	80,00	18,50	30,00	Leskisten/kabouterpad	150,00	37,65	20,00
				Dokumentatie	100,00	131,45	100,00
				Jeugd IVN	750,00	382,48	750,00
				Kopieerapparaat	700,00	311,40	350,00
Natuurwerkgroep Waalre (eigen beheer)		1.136,93	1.200,00	Natuurwerkgroep Waalre (eigen beheer)	1.445,85	1.445,85	1.200,00
				Tuinwerkgroep	150,00	370,04	150,00
				Natuurwerkgroep Malpie	50,00	0,00	50,00
Vlindertuin Waalre	100,00	310,45	300,00	Vlindertuin Waalre	100,00	1.359,55	900,00
				Natuurwerkgroep V.waard	100,00	364,33	200,00
				Woldersven	50,00	0,00	50,00
Subtotaal	4.045,00	6.165,89	5.830,00	Subtotaal	7.645,85	10.518,59	8.420,00

TOTAAL € 26.745,39 € 19.045,00 € 26.247,29 € 21.355,00

Pos. Saldo 2017 € 498,10

Neg. Saldo 2018 -€ 2.310,00

Landelijke leden 144

Vrienden 148

Jeugdleden 39

Totaal aantal leden 331

21-2-2018

BERICHT

van de penningmeester.

Zonnepanelen

Twee jaar geleden is op de Algemene Ledenvergadering besloten tot de aanschaf van zonnepanelen. Op 12 januari 2018 zijn er 13 zonnepanelen op het dak van D'n Nieuwe Hof gelegd.

De verwachte opbrengst in het eerste jaar moet uitkomen op 2995 KWh. Voor de liefhebber om te weten: Het zijn panelen van LG en wel het type LG 320N1k-A5 met een maximale opbrengst van 320 Wp.

LED verlichting

Eind 2017 zijn ook alle TL buizen vervangen door LED buizen en zijn tevens alle gloeilampen door LEDlampen vervangen. Het stroomverbruik zal daardoor per jaar met ca 900 KWh dalen. Uiteraard is daar met het aantal zonnepanelen rekening gehouden.

Luchtkwaliteit d'n Nieuwe Hof

Om de luchtkwaliteit in het gebouw te verbeteren zijn een viertal luchtroosters (dauwerlucht) aangebracht. Deze zijn in de "bovenlichten" aangebracht en daarbij zijn we, wat alle bovenlichten, betreft overgegaan op dubbelglas. Het ligt in de bedoeling om alle ramen in de nabije toekomst in dubbelglas uit te voeren en daarvoor is geld gereserveerd.

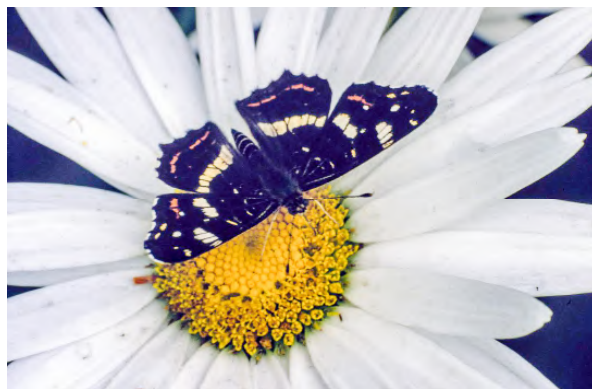
Rabo Clubkas Campagne

U kunt daar aan meedoen als u een rekening bij de Rabobank heeft en daar bij aangemeld bent als Lid van de Rabobank.

Als lid krijgt u het blad "Dichterbij" met soms leuke aanbiedingen.

In april 2018 krijgt u persoonlijk bericht van de Rabobank om te gaan stemmen en met deze stem geeft u een bepaald bedrag aan de vereniging van uw keuze. U kunt stemmen van 5 t/m 30 april. IVN Valkenswaard-Waalre staat genoemd onder Valkenswaard, want je mag maar in één Gemeente ingeschreven staan. Vorig jaar hadden we het mooie bedrag van € 645,40.

Jan van Heeswijk

JAARVERSLAG 2017

Vlindertuin Riethoven

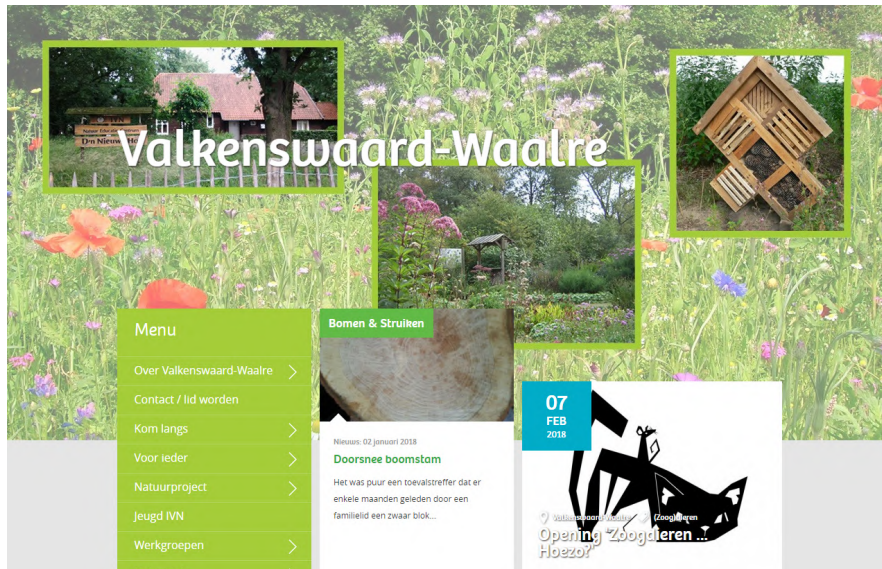
Het gehele jaar door heeft onze groep bijna iedere zaterdagmorgen gewerkt in de vlindertuin. Behalve het schoonhouden en bijplanten is ook het informatiebord vernieuwd, het gereedschapshok uitgebreid en een prieel geplaatst boven de tafel en de banken bij de entree van de tuin. Dit prieel is door Harrie Brouwers aangevraagd bij de gemeente Bergeijk en door ons zelf in elkaar gezet en geplaatst.

Op de 60ste Boomfeestdag op 22 maart 2017 hebben 26 kinderen 500 struiken geplant. Deze bes- en notendragende struiken zijn op de Roest (achter het Heiereind) geplant in het kader van de biodiversiteit.

Daarnaast zijn de wandelingen gecontroleerd en in het Huisven is het aantal Klokjesgentianen geteld. We telden 35 bloestengels en veel kiemplantjes.

Bij de reconstructie van het Dorpsplein bleek dat de oude vrijheidsboom, een linde, die van binnen geheel hol was geworden en daardoor een gevaar voor zijn omgeving was geworden, moest worden omgezaagd. In overleg met Harrie Brouwers is de onderstam van deze ruim honderdjarige vrijheidsboom bij de Vlindertuin neer gelegd. Onze bedoeling is om er een plaatje bij te plaatsen waarop staat dat dit de oude vrijheidsboom is die ruim honderd jaar ons Dorpsplein heeft gesierd en daarom hier bij de Vlindertuin is neergelegd.

*Namens de IVNwerkgroep Riethoven,
Jan Das*

JAAR- VERSLAG 2017

Website

In 2017 is onze website goed bezocht. Volgens de statistieken is er in dat jaar meer dan 35.000 keer een pagina van onze site bekeken. Daarmee scoren we ook prima in vergelijking met andere IVN-afdelingen. In de lijst van best bezochte afdelingsites staat Valkenswaard -Waalre op nr. 10.

Waar kijken onze bezoekers naar? De meesten komen binnen op de homepage (5700x). Daarna volgen het activiteiten-overzicht, de pagina over Vlindertuin Waalre, het nieuwsoverzicht en de pagina's over het natuurproject 'Kleur om te overleven' (zowel de algemene pagina als de plaats waar de voorbereidings-bestanden staan).

Andere populaire pagina's zijn bijvoorbeeld de pagina 'Kom langs', de algemene pagina over het Jeugd IVN en de overzichtspagina van de natuur-weetjes van Jan van Twisk.

De statistieken gaan alleen over de pagina's die onder www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre vallen. In werkelijkheid worden er nóg meer bezoeken gebracht want alle beschrijvingen van monumentale bomen en Nederlandse wilde planten staan op ons eigen domein. Het overzetten en opmaken van deze pagina's (enkele honderden!) is qua beheer de grootste klus van 2017 geweest.

Een ander – kleiner – klusje is nog nét in 2017 gedaan: een nieuwe kopfoto voor de homepage en andere vaste pagina's van

de site. Activiteiten en nieuws-berichten hadden al langer een afwijkende kopfoto.

Behalve via de website is onze afdeling op internet ook te bereiken op Twitter en Facebook. De sociale media bieden de mogelijkheid om met name activiteiten extra onder de aandacht te brengen. Dat werkt!

Voor 2018 staat in de planning om de natuurgebieden in ons werkgebied een plekje op de site te geven. Veel andere IVN-afdelingen doen dit en zulke informatie is vaak populair bij het publiek. Heb je informatie, foto's etc. mail die dan! Zo maken we samen de website nog mooier en completer.

En verder ... hoe meer nieuws uit onze vereniging, des te aantrekkelijker de site wordt. In het algemeen staat ingezonden informatie er binnen 1 à 2 dagen op.

Aankondigingen, verslagen en foto's kun je mailen naar fanny@vanzon.nu (let op, nieuw mailadres!).

Fanny van Zon

Het afgelopen jaar was een feestelijk jaar voor onze IVN-vereniging. We vierden ons 50 jarig bestaan, en dus werd het een jaar met een gouden randje! Er werden allerlei extra activiteiten georganiseerd, en veel jaarlijks terugkerende activiteiten kregen een feestelijk tintje.

Ons blad had hierin een verbindende functie: iedereen kon van tevoren bekijken wat er zoal op het programma stond, en achteraf via leuke en gezellige verslagjes zien hoe het een en ander verlopen was.

En... vanwege het gouden jubileum kreeg ook ons blad een feestelijk tintje! De voor- en achterpagina mochten het hele jaar in kleur verschijnen! Er kwamen heel veel complimenten dat het er zo mooi uitzag!

Frans Vierstraete maakte het ontwerp. Mooi aansluitend bij de nieuwe gezamenlijke kennismakingsfolder, die vrij kort na ons samengaan al in kleur is uitgebracht. Hier vind je op de voorpagina een foto van ons verenigingsgebouw met als koptekst: "Ken je D'n Nieuwe Hof?" Diezelfde foto prijkt

JAARVERSLAG 2017 Redactie

nu op de voorpagina van ons blad met als koptekst: "Nieuws uit D'n Nieuwe Hof".

Vanwege de enthousiaste reacties hebben wij van het bestuur toestemming gekregen om voortaan de voor- en achterpagina in kleur uit te brengen. Wij als team zijn daar heel blij mee! Dat betekent ook dat wij heel graag van deze gelegenheid gebruik willen maken om, in plaats van drie titels op de voorpagina (de beide voormalige titels hebben vanaf 2011 samen op de voorpagina gestaan, en stonden er ook het afgelopen jaar nog steeds bij) verder te gaan met de nieuwe titel:

"nieuws uit D'N NIEUWE HOF".

Daarmee willen we uitdrukken dat dit de plek is van ons allemaal, waar iedereen zich thuis mag voelen. In gezamenlijk overleg van Bestuur en Redactie wordt deze titel unaniem voorgesteld.

Wij zijn trots op ons blad, hebben een fijn team, en hopen dat iedereen zich hierin kan vinden, zodat we met hetzelfde enthousiasme verder kunnen. Samen met al onze leden hopen we nog heel veel nieuws uit "D'N NIEUWE HOF" te kunnen brengen. Want ieders inbreng in de vorm van leuke stukjes, foto's, gedichten, wat dan ook, is van harte welkom. Het is immers een blad van ons allemaal!

*Namens de Redactie,
Nelly van der Burgt.*

JAARVERSLAG

2017

Vogelwerkgroep

Algemeen.

Het is een mooie traditie om een nieuw vogeljaar te openen met een gezamenlijke wandeling. En natuurlijk ook allerlei goede (vogel) voornemens uit te wisselen.

De leden van de Vogelwerkgroep vergaderen iedere eerste dinsdag van de maand. Iedere derde zondag van de maand is er een vogelwandeling.

De vier publiekswandelingen hebben ook weer een flink aantal deelnemers getrokken.

Er zijn in 2017 diverse tellingen verricht, waarbij werd geïnventariseerd op verzoek van Sovon Vogelonderzoek Nederland, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Vogelbescherming.

In het voorjaar van 2017 is een vogelcursus gegeven. Vanwege de vele aanmeldingen wordt die in 2018 herhaald!

Activiteiten.

Telling kolonievogels voor Sovon.

Een kolonie kan worden omschreven als een groep nesten van één vogelsoort bij elkaar. Er wordt door de Vogelwerkgroep ieder voorjaar een kolonie van blauwe reigers geteld bij de Eindhovense Golf. Dit jaar zijn in mei 30 bewoonde nesten waargenomen in 19 nestbomen.

Broedvogelkartering voor Sovon, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten

Hiertoe worden al vele jaren alle vogelsoorten geteld in de Horsten en de Putten aan de Peedijk in Borkel en Schaft, de voormalige viskwekerij, een deel van het Leenderbos, de Breedvennen in Leende en de Keersopperbeemden in Westerhoven. Verder worden op de Malpie enkele, meestal zeldzame broedvogels, geïnventariseerd. De getelde soorten worden aan de genoemde instanties doorgegeven. Deze activiteiten worden met veel plezier uitgevoerd door de leden!

MUS voor Sovon.

MUS staat voor Meetnet Urbane Soorten. Het doel van deze activiteit is het tellen van broedvogels in bebouwd gebied in steden en dorpen. Telpunten worden door Sovon per postcodegebied vastgesteld. Er worden 12 punten geselecteerd, waarvan er minimaal 8 drie keer per broedseizoen moeten worden bezocht. Voor dit meetnet is de telling twee keer in de ochtend en een keer 's avonds uitgevoerd in postcode-gebied 5595 (Leende).

PTT voor Sovon.

PTT staat voor Punt Transect Telling. Deze tellingen worden ieder jaar tussen 15 december en 1 januari uitgevoerd, met als doel het volgen van aantallen en verspreiding van Nederlandse winter-vogels. Er liggen 20 vaste punten op elke PTT ronde, waar exact 5 minuten moet worden geteld. Wij tellen met onze groep op vijf verschillende plaatsen.

EuroBirdwatch voor Vogelbescherming

Op zaterdag 30 september hebben wij meegedaan aan een internationale vogel-trektelling. Van 's morgens 07.30 uur tot 's middags 12.30 uur hebben wij vanaf de Putberg in Soerendonk alle voorbij trekkende vogels geteld. Totaal zijn die dag door ons 21 trekvogelsoorten met in totaal 313 vogels geteld. Het was die dag zeer slecht weer!

*Valkenswaard, januari 2018.
Vogelwerkgroep IVN Valkenswaard/Waalre.*

JAARVERSLAG 2017

Werkgroep wandelroutes (voorheen: Paaltjeswerk- groep)

2017 was een relatief rustig jaar voor onze werkgroep. De routinematige werkzaamheden, zoals het controleren van de routes en het onderhoud en vernieuwen van de routepaaltjes zijn weer uitgevoerd (met dank aan onze controleurs).

Enige zorgen baarde ons het routeverloop van zowel de *witte route* rondom het *Wolders Ven* en de *blauwe Gemeentehuiswandeling*. Bij de herbouw van het Gemeentehuis zijn namelijk regelmatig paaltjes verdwenen en was de oorspronkelijke route bedekt met bouw materiaal. Het kostte wat moeite om de wandelingen toegankelijk te houden. Als de herbouw afgerond is gaan we de paaltjes definitief op hun goede plek zetten.

Verder is de *Heikantwandeling* uitgebreid met een rondje om het Vliegenven langs het nieuwe fietspad over de oude spoorbaan.

Tot slot zijn alle folders weer regelmatig bijgedrukt en waar nodig aangepast.

Aangezien we regelmatig de folders in de bakjes moeten aanvullen vallen de wandelingen bij het publiek goed in de smaak. En dit al bijna 15 jaar!

In maart/april 2018 wordt er trouwens een grote publiciteitsactie gehouden om de wandelingen nog meer te promoten. Houd de media tegen die tijd in de gaten.

Cor de Jong
(coördinator wandelroutes)

JAARVERSLAG 2017

Uitleen Projecten

Het jaar 2017 was voor ons IVN een memorabel jaar. Naast het 50-jarig bestaan van onze afdeling bestond de Schoolprojectgroep 30 jaar. Er is zelfs een dame die er vanaf het begin bij is geweest:

De volgende groepen / verenigingen hebben weer gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot lenen van de projecten:

- Werkgroep ISIS in Grote Brogel,
- IVN Oirschot,
- IVN Mierlo,
- IVN Cuijk,
- IVN Asten/Someren en de
- Natuurgroep in St. Michielsgestel.

Laatstgenoemde komt, zoals gebruikelijk, altijd in november naar ons gebouw om van onze dames voorlichting te krijgen over het nieuwste project dat daar op dat moment opgesteld staat. De eerste werkdag in januari daaropvolgend wordt dit project dan door hen opgehaald. Deze keer was dat: "KLEUR om te Overleven".

Hoewel het jaar 2017 goed verlopen is, heeft het ons niet alleen maar positiefs opgeleverd. Vele jaren hebben de scholen in Eersel, Steensel en Duizel van ons geleend. Het is hen echter niet gelukt om ook in 2017 voldoende mensen op de been te krijgen voor de begeleiding van de kinderen. Ook andere leners kampen met hetzelfde probleem, terwijl toch iedereen enthousiast is over de inhoud van de projecten.

IVN Son en Breugel heeft in 2017 moeten afzien van lenen omdat hun voorzitter was overleden. Ze hebben gemeld in 2018 weer van de partij te willen zijn.

Ook heeft zich voor komend jaar het IVN in Zeewolde gemeld. Hopelijk houden we hier dan wel weer een vaste lener aan over.

We kijken nu weer uit naar het nieuwe project: "ZOOGDIEREN... hoezo?"

Wil Koopman

JAARVERSLAG 2017

Natuurwerkgroep Waalre

We startten in het nieuwe jaar met een klus voor Natuurmonumenten, waar we in de Elshouters een aantal houtwallen hebben “afgezet”. Er werd direct het nodige van ons gevraagd, want het was echt winterweer en alles was omgetoverd in een wit landschap. Na enige weken waren de elzenstroken netjes afgezet en kunnen deze er weer enige jaren tegen.

In 2017 is door onze mensen weer veel gewerkt in de natuur.

Vervolgens werd langs de Gorloop nog onderhoud gepleegd aan de aanliggende bosjes, waarna het werkterrein werd verlegd naar het Gemeentehuisven. Hier werd onze stronkentrekker ingezet om de vele berken met wortel en al te verwijderen. Hierdoor voorkomen we dat we over enige jaren weer dezelfde bomen moeten verwijderen, als we de stronken zouden laten staan. De opgekomen dennen werden kort boven de grond afgezaagd, zodat ze geen zaaibed meer kunnen vormen, of ze worden geheel uitgetrokken. Dan komen ze zeker niet meer terug. Hier hebben we enige weken flink kunnen werken. We hebben, samen met de buurtbewoners, een week gewerkt aan het Blokven. Deze activiteit kreeg zelfs aandacht in de krant.

Het seizoen werd afgesloten aan het Groot Molenven, waar een gedeelte van de venrand werd ontdaan van opslag. Ook werd er nog een houtwal langs de Dreef-straat afgewerkt, zodat ook deze er weer enige jaren perfect uitziet. Aan het begin van het broedseizoen zijn we gestopt met het onderhoud.

Op 22 maart assisteerden onze mensen de basisscholen bij de Nationale Boom-feestdag. Enthousiast gingen de leerlingen van groep 8 aan de slag bij een “verjongingsgat” aan de Dirk van Horne-laan, Er werden o.a. beuk, eik, hazelaar, inlandse vogelkers en lariks geplant. De kinderen van De Wilderen plantten knotwilgen op het schoolplein, waarbij de top van de boom werd geknot nadat deze was geplant. Het seizoen werd

gesloten met een uitstapje naar het Wasven en restant van Kasteel Tongelre in Eindhoven.

Het najaar werd gestart bij het *Klein Molenven* waar we de opslag verwijderden zodat het ven zich verder kan ontwikkelen. Daarna werd een oever van het *Groot Molenven* onder handen genomen en na enige weken werken zag een helft van het ven er weer mooi uit. Het *Vliegenven* was het volgende project waar eveneens een kant van het ven werd vrijgemaakt van opslag. Hier werd ook de Nationale Natuurwerkdag gehouden, waarbij we veel hulp kregen van o.a. Loopgroep Waalre en diverse natuurliefhebbers. We hebben hier veel weken werk gehad om een zijde van het ven te ontdoen van de opslag van berken en dennen. Op verzoek van Brabants Landschap hebben we een veenmos project in het *Flaesven* uitgevoerd waarbij we op een zwevende venbodem de berken en wilgenopslag hebben verwijderd. Een spectaculaire actie op een bodem met daaronder 40 cm water.

We werkten daarna aan het *Groot Vlasrootven* waar eveneens een zijde van het ven van opslag werd ontdaan en daarna volgde het *Klein Molenven* waar ook een kant van het ven werd opgeknapt. Vorig jaar hadden we daar de andere kant al ontdaan van opslag van berken en vuilboom.

Het jaar werd afgesloten met het knotten van wilgen langs de Gorlooplaan. Deze worden om de 2 jaar om en om geknot om de vogels een rust- en nestplaats te gunnen. Onze stronkentrekker hebben we kunnen demonstreren voor de mensen van Natuurmonumenten en Brabants Landschap, die erg enthousiast waren en op de hoogte willen blijven van de ontwikkeling. We hebben een goed en succesvol jaar gehad met vele mooie projecten en een goede onderlinge sfeer met aandacht voor onze mensen en voor de natuur.

Wim van Stipdonk

JAARVERSLAG 2017

Jeugd IVN

Oudste groep

Het was een leuk en natuurrijk jaar voor de oudste groep van het Jeugd-IVN door een gevarieerd programma waarbij natuurbeleving voorop staat. De oudste groep bestaat uit 18 leden.

Met vier enthousiaste jeugdleiders en met de leden zelf hebben we de activiteiten in kunnen vullen. Hieruit zijn vier nieuwe leden in september gestart als leiding. Vervoersproblemen hebben we niet omdat enkele leden kunnen rijden. Zelf heb ik een stapje terug gezet en vul nu 4x een woensdagmiddag is voor 6/7 jarigen.

Het wordt een te lang verhaal om alles te beschrijven, daarom even een terugblik van

.....
Als rode draad, op verzoek van enkele jeugdleden, wilden we ons wat meer verdiepen door het project Uilen te kiezen. We namen contact op met de Uilen-werkgroep en zijn dankbaar voor hun medewerking. Van hen kregen we informatie over de uilen, we schreven naar de krant of er vindplaatsen van de ransuilen bekend zijn, bouwden een uilenkast en bekeken kasten om de jonkies te spotten of andere bewoners. Vooral Sjors is actief bij deze groep.

De officiële opening, door de voorzitter, van het 50 jarig bestaan van het IVN Valkenswaard-Waalre was tijdens De Binnendag in februari, voor alle jeugdgroepen, en ging over het moeilijke onderwerp 'duurzaamheid'. Van afvalreductie naar voedselreductie door het kweken van paddenstoelen op koffiedik, wat een goede vleesvervanger is. Plastic recycling naar nieuwe producten, we maakten van plastic flesjes bloemen en bloemvaasjes. Ook maakten we zelf papier van spijkerbroeken en berekenden de eigen ecologische voetafdruk.

In maart brouwden we bier, een activiteit ingevuld door enkele jeugdleden. Interes-sant proces en zeker hoe het met veel enthousiasme tot stand kwam, na een goede voorbereiding.

In april liepen we in het Hallerbos, in de buurt van Brussel, om te genieten van een prachtig wandelgebied dat vol stond met het spectaculaire blauw/paars bloemen-tapijt van de boshyacinten.

Het zintuigenkamp in Neerpelt, bij de Scoutsrally was erg leuk. Er werd over de Malpie naar het kamperrein gefietst, waarop een prachtige blokhut voor ons gereserveerd stond. Wij bezochten de Sahara, een zand- en duinlandschap met in het midden een meer en rondom veel naaldbossen. We beklommen een 30 m. hoge uitkijktoren met drie platforms met aan de gevel 3,5 km. touw. Het gaf ons een wijde blik op de omgeving. Diverse IVNers zijn verbrand door de zon en jammer dat we onze zwembroek niet aan hadden. We maakten een groot kampvuur waar we kippen in de houtskool klaar maakten. We genoten zeer van het heerlijke zelf gebrouwen bier en broodjes aan een stok. Van zelf gemaakte kruidenboter en pesto van o.a. zevenblad en brandnetels.

We deden een zintuigenspel in het Klankenbos op de zondagmorgen. We hadden schitterend weer, dus dat weekend kon niet meer stuk. Jammer Maartje dat je vroegtijdig moest vertrekken wegens blessure.

We kookten biologisch zoals soep en salades als afsluiting voor de grote vakantie.

In september hielpen we mee met de Jeugddag met allerlei activiteiten zoals een boom meten, waterdiertjes scheppen, blote voeten pad, kabouter pad, appels poffen, insektenhotel maken. Ook bekeken we samen de groeiwijze van groente in de Velttuin, na een glazen potje gepakt te hebben uit de kruiwagen.

We waren actief met de Natuurwerkdag op de Malpie. We bezochten een imker en enkele leden willen zich verder gaan verdiepen, goed hè. De herfstwandeling, van zo'n drie uur, in Leende/Heeze in een niet zo'n bekend gebied was interessant.

Paddenstoelen, vogels en veel bladeren.

Voor 2018 hebben we nog veel leuks voor de

boeg. Een Binnendag, wederom een kamp in het buitenland in een heel ander gebied en hopelijk naar Zeeland voor de kokkels en mosselen.

Namens allen Thea Sallaerts.

Naast de gezamenlijke activiteiten: de Binnendag, het Kamp, het natuurschonen en de kerstbijeenkomst zijn we zelf ook op pad geweest.

We zijn 2017 begonnen door met enkele leden

Midden groep

De middengroep bestaat uit 6 super geïnteresseerde en gezellige leden die graag samen met ons de natuur beleven.

van de Natuurwerkgroep, de wilgen bij de oase te knotten : ze stonden er daarna weer prachtig bij in een mooi winters landschap.

Ook zijn we op zoek gegaan, vermomd als echte rovers, naar het verhaal achter de roversbende en de heksenboom van Zwarte Kaat bij landgoed Ter Vorsele. We hebben een

geweldige vogelwandeling gehad samen met Annie in het gebied achter de hengelvijvers. En na de wandeling zaten we gezellig in het zonnetje te genieten van onze thee of koffie met koek met uitzicht op de vijvers.

Ook zijn we op zoek gegaan naar eetbare planten zoals zevenblad, brandnetel en kleefkruid en we hebben daar heerlijke soep van gemaakt. Maar ook kruidenboter en pesto, wat zo lekker was dat we het op het kamp in Neerpelt nog een keer gemaakt hebben.

In het najaar zijn we op zoek gegaan naar Geochaches in en rondom Valkenswaard. Het ging zo voortvarend dat we er al snel 4 gevonden hadden. We willen zeker nog kijken

of we er ook zelf één of meerdere rondom het IVN gebouw kunnen gaan plaatsen. Tijdens een paddestoelenwan-deling in het Leenderbos zagen we ont-zettend veel gele koraalzwammetjes en in november zijn we op zoek gegaan naar everzwijnen en sporen van everzwijnen bij de Achelse kluis en de patersgronden. We ontdekten al vrij snel verse wroetsporen op het weiland en super grote voetafdrukken in de modder. Daaruit konden we wel opmaken hoe groot zo'n volwassen zwijn kan worden. We zijn het spoor toch maar niet het kreupelhout in gevolgd anders zouden we ze zeker wel opgejaagd hebben (of zij ons ??). Liever volgden we het uitgestippeld pad langs de bossages, poeltjes en heide. Dat was soms al spannend genoeg, zeker als er dan een schoen midden in een poel blijft steken... Gelukkig hebben we Maran die de schoen uiteindelijk toch wel uit de blub getrokken krijgt zodat niemand verder hoefde te hinkelen. Onderweg toch ook nog even snel een Geocach meegepikt voordat we de activiteit af konden sluiten met een lekker bakje thee of koffie met koek!

Voor 2018 staan ook weer diverse leuke belevenissen in de natuur op het programma. Wij kijken er al naar uit.

Susanne, Esther en Maria

We zijn o.a. naar het vogelasiel in Someren geweest. De kinderen mochten de piepkleine vogeltjes met een pincet wormpjes voeren. En het zien van de verschillende roofvogels die daar hun onderkomen hebben vonden ze heel spannend.

In de V.E.L.T tuin zijn we lekker actief geweest. Soep gemaakt, kruidenthee gezet

Woensdagmiddaggroep

Ook met de woensdagmiddag groep hebben we leuke programma's gedraaid.

en verse vruchtjes geplukt. Verder een wandeling in het gebied Molenheide, waar we een oude jeneverbes ontdekten en waar we volop van de witte berg rolden om een beetje op temperatuur te blijven want, koud was het !!

Met Boomfeestdag zijn we gaan kijken naar de lindeboom op het plein van de Agnetendalschool, die geplant werd door de kinderen, samen met wethouder Martien Wijnen.

We maakten dezelfde wandeling door de pastorietuin met haar bijzondere bomen en

kregen ook een stokje zoethout bij de Dommelse watermolen.

De activiteiten werden steeds gefotografeerd en met een verslagje kun je deze terugvinden op onze IVN site.

Erg blij zijn we met de uitbreiding van onze leiding. Karin die ook actief is bij V.E.L.T, heeft dus groene vingers maar denkt ook alles in 'groen' en ze is een jonge moeder en kan dus heerlijk met kinderen omgaan.

Heel bijzonder dit jaar is de uitbreiding van deze groep, wat ook heel belangrijk is om doorstroming te houden. We zijn van 7 kinderen in het voorjaar naar 16 kinderen op het einde van het jaar gegaan. Het is een groep met veel energie die erg van "buiten" houdt.

Wij hopen in 2018 te genieten van een groep die samen vele leuke ontdekkingen doet. Bijzondere belevenissen die de natuur ons zomaar biedt.

Constance, Karin en Ad

*Wat hebben we met veel enthousiasme, enorm veel werk verricht dit jaar!
We zijn toch maar weer begonnen aan het venijnige stukje berken langs het fietspad. Om vervolgens verder te gaan met de "punt" aan de westkant, wat niet van de gemeente Valkenswaard is, maar van Natuurmonumenten. Hier hebben we zeker 6 zaterdagen alleen maar dennen verwijderd.*

Een leuke vermelding mag ik doen van een stagiaire van het Pius X college voor een maatschappelijke stage. Het is Demian, bij ons al bekend als Jeugd IVNer. Hij heeft 35 uur volgemaakt, was er 's morgens als eerste en was een stille harde werker. We hopen dat hij volgend jaar weer zin heeft om ons te komen helpen. Daar zal ik hem zeker weer voor uitnodigen.

Om nog even op de vrijwilligers terug te komen, ik zie steeds duidelijker een vaste kern in de groep en het lijkt dat ze soms niet van ophouden weten. Ondanks de regen gingen ze gewoon door, tot er geen droge draad aan hun lijf zat. Op tijd koffie en gezelligheid staat voorop.

De samenwerking met de gemeente verloopt altijd erg prettig. Als wij het idee hebben om een stuk te schonen maar de dennen te groot zijn, dan komen ze met een bosmaaier. Daarna stapelen we de omgezaagde dennen in randen.

Er werd de vraag gesteld of we nog genoeg werk hebben, nadat in juli de enorme brand

een groot deel van de heide heeft verwoest. Maar we blijven werk houden. Ook na de storm heeft het natuurgebied de Malpie een flinke verandering ondergaan. Oude karakteristieke bomen zijn omgewaaid en anderen hebben hun top verloren, waardoor de vorm totaal veranderde.

Verder is het Groot Malpieven uitgebaggerd. Verder zal er nog twee keer een kudde schapen, 150 in totaal, de Malpie gaan opsieren om het pijpenstrootje terug te dringen.

Wij hopen in september en oktober weer met volle moed het opschot uit de heide gaan verwijderen. En, zoals het afgelopen jaar, met een gezellige Natuurwerkdag af te sluiten.

Ad Baken.

JAARVERSLAG 2017 Scholenwerkgroep Aalst-Waalre

Meeuwvenwandeling

Ook in 2017 hebben alle basisscholen in Aalst (De Drijfveer, De Meent, OBS Ekenrooij en de Christoffelschool) weer deelgenomen aan één of meer van onze projecten. Speciaal voor onze scholenwerkgroep is een 'maatwerk'dag die we georganiseerd hebben voor kinderen uit groep 7 en 8 van Mondomijn uit Helmond. Schoolgidsen en ouders hebben zich met veel enthousiasme ingezet om de kinderen een fijn natuurmoment te laten beleven!

Wandelingen onderbouw

De groepen 3 en 4 van alle basisscholen gingen in de lente enthousiast op zoek naar allerlei beestjes en ontdekten wat bij de lente hoort. Uniek voor Aalst is dat alle basisscholen dit jaar ook voor groep 5 de 'beestjeswandeling' georganiseerd wilde hebben; water blijft daarbij erg in trek.

"beestjeswandeling"

Ook dit jaar gingen de groepen 3 en 4 tijdens de herfstwandeling op zoek naar typische herfst verschijnselen. Paddenstoelen, spinnen en allerlei soorten zaaies werden onderzocht. Driftig werd er gezocht naar allerlei sporen.

Projecten bovenbouw

In het voorjaar deden groepen 6 van

Christoffelschool, de Drijfveer en OBS Ekenrooij mee met het project Willibrorduskerkje en Loon. Het bezoek aan de boerderij met (melk)koeien, kalfjes blijft voor de kinderen een hoogtepunt van de ochtend! Het is altijd spannend om een koe te aaien en die grote, ruwe tong te vermijden. Soms is het erg moeilijk om geen onverwachte bewegingen te maken waarvan de koe dan weer schrikt.

De Meeuwven wandeling in de herfst voor groep 6 werd gedaan door alle scholen in Aalst. Kinderen deden enthousiast een proef waardoor duidelijk wordt welke grond het snelst water doorlaat; klei, zand of kiezels.

De zoekkaarten werden naarstig bestudeerd om te achterhalen welke boom er naast het Meeuwven staat.

Ondersteuning

Schoolgidsen hebben, samen met mensen van de Houtwallengroep, medewerking verleend aan de door de gemeente Waalre georganiseerde Boom-feestdag op 22 maart met als thema "Bomen verbinden". Ruim 160 kinderen uit groep 8 namen deel aan

Mondomijn

deze ochtend. Helaas kon OBS Ekenrooij dit jaar niet mee doen. De groepen 8 van Christoffel-school, De Meent en De Drijfveer hebben bomen geplant in het bosgebied bij Dirck van Hornelaan.

Kinderen van de Brede school de Wilderen kregen de kans om na de verbouwing van hun school, het groen weer mee in te richten; zij hebben knotwilgen geplant bij hun eigen school.

Alle scholen ontvingen als aandenken een mezenkast.

OBS Ekenrooij heeft als trouwe bezoeker ook ok dit jaar weer gebruik gemaakt van het project 'Kleur om te overleven' in het IVN gebouw in Valkenswaard.

Maatwerk voor Mondomijn

De basisschool Modomijn uit Helmond heeft gevraagd of de Scholenwerkgroep Aalst bereid was om een leerzame dag in de natuur te organiseren voor groep 7 en 8. Zij waren 3 dagen op kamp in de buurt en wilde rond het Meeuwven graag een dag invullen met het IVN. Daarvoor hebben wij het bestaande project Meeuwven, dat bestemd is voor groep 6, omgebouwd en 2 posten aangepast/vervangen om beter aan te sluiten bij het jaargetijde en de leeftijd. Groep 8 bezocht de 4 posten rond het Meeuwven in de ochtend en groep 7 in de middag. De andere groep liep intussen de uitgezette IVN wandeling.

We zijn erg trots dat dit gelukt is; het vergde inleren van nieuwe posten én de hulp van 2 doorgewinterde IVN-ers uit de Natuurwerkgroep en bestuur IVN Valkenswaard-Waalre.

Winterprogramma

Dit bestaat uit een aantal ochtenden met een educatief tintje en is bedoeld om onderling contact te blijven houden tijdens de "winterstop".

In *januari* is een bezoek gebracht aan Laermolen in Hoogstraten België.

In *februari* hebben we deelgenomen aan het nieuwe project "Kleur om te overleven" van IVN in Valkenswaard.

Communicatie

Als Scholenwerkgroep wilde we met onze activiteiten weer meer onder de aandacht komen bij de inwoners van Waalre. De gemeente Waalre steunt ons hierin van harte; artikelen over de Scholenwerk-groep krijgen altijd ruimte in de Schakel.

Schoolgidsen

In 2017 heeft Henriëtte Lobregt besloten te stoppen als schoolgids. Kirsten Dietvorst wil zich graag mee gaan inzetten in de projecten voor de bovenbouw.

Miranda Fransen en Linda Floris gaan voor respectievelijk OBS Ekenrooij en Christoffel volgend schooljaar de coördinatie overnemen.

De huidige coördinatoren Jolanda van de Heuvel en Inge van de Goor blijven actief als scholengidsen voor de bovenbouw projecten. Ook Lobke Hessels heeft zich aangesloten bij onze scholenwerkgroep. We zijn bijzonder blij met deze nieuwe schoolgidsen!

Op 8 december 2017 hebben 2 schoolgidsen Inge van de Goor en Chantal van der Strigt een vrijwilligerspenning van de gemeente Waalre ontvangen .

*Namens de Scholenwerkgroep Aalst,
Chantal van der Strigt*

JAARVERSLAG 2017 Natuurwerkgroep Valkenswaard

Afgelopen jaar is er weer keihard gewerkt door onze Natuurwerkgroep Valkenswaard. Deze club bestaat uit 15 enthousiaste vrijwilligers die in het najaar en de winter elke zaterdag van 09.00 tot 12.00 uur actief bezig zijn in de natuur. Zelf noemen we ons altijd de 'Houtwallengroep', een term die de lading niet helemaal dekt omdat we veel meer doen dan houtwallen schonen en bijhouden, zoals u hieronder verder in het verslag zult lezen.

In januari 2017 hebben we een karwei afgemaakt waar we in het najaar van 2016 mee zijn begonnen: het opschonen van een overwoekerd pad nabij Brugger-huizen, dit in opdracht van Bosgroep Zuid. Dit pad wordt opgenomen in het Valkenswaardse wandelpadnetwerk.

Een jaarlijks terugkerend karwei is het knotten van wilgen langs de Dommel in Borkel en Schaft, vanaf de Peedijk richting België. Dit traject wordt opgedeeld in 4 gedeeltes, elk gedeelte komt om de 2 jaar aan bod. Onze 'opdrachtgever' hiervoor is Natuurmonumenten. Met deze organisatie is afgesproken dat de wilgen voortaan om-en-om geknot worden. Dit o.a. op verzoek van enkele leden van de Vogelwerkgroep. Het idee is dat er op deze manier meer broedgelegenheid blijft voor de broedvogels. Vanaf half maart wordt er door ons niet meer in de natuur gewerkt, dit om de flora en fauna niet onnodig te verstoren.

Onze werkzaamheden hebben we in september 2017 weer hervat en wel bij de Liskes in Bergeijk, rond de vogelkijkhut. Rond dit gebied liggen verder nog zo'n 14

vennen die beheerd worden door Natuurmonumenten. Om een aantal van deze vennen liggen dijken. Deze zijn zo'n 15 jaar geleden voor het laatst opgeschoond. Een mooi klusje voor ons om de handen weer uit de mouwen te steken! De dijken worden normaal gesproken gebruikt als rust en broedplaats voor vogels. Omdat alles helemaal overwoekerd was, was onderhoud hier hard nodig! Dit hebben we gedaan in samenwerking met enkele vrijwilligers uit Bergeijk. De bedoeling is dat deze club van Bergeijk het onderhoud verder op zich neemt. Mogelijk gaan we hen in de toekomst hierbij nog assisteren.

In januari jl. hebben we onze diensten weer aangeboden bij Brabant Landschap. Op dit moment zijn we bezig om opschot bij een eikenlaan en ven te verwijderen. Andere werkzaamheden zijn nog het opschonen van een verwaarloosd wandelpad in de buurt van Valkenhorst. De bedoeling is om de rest van dit seizoen nog voor Brabants Landschap te werken.

Wim van Amelsvoort

17 mei 2017 overleed Kees Wels: enthousiast, actief, protesterend en eigenzinnig. Dat alles maakte het aangenaam gevarieerd om met hem in bomen en natuur te duiken,

In 2017 kreeg de Bomenwerkgroep daarna een andere samenstelling: aan kop Martijn Aarts als deskundige en coördinator, voor de foto's Theo Lammers, en ik (Janka) als een soort re-serve, met, door omstandigheden, incidentele aanwezigheid.

De activiteiten in Valkenswaard kregen in 2017 geleidelijk een ander accent (Waalre heeft haar eigen bomen-werkgroep). Martijn Aarts houdt het monumentale- en waardevolle bomenbestand bij, zoekt, noteert, controleert dit levendige bestand, en geeft opmerkelijke verschijnselen door aan de Gemeente.

In 2017 stonden ook het Groen-structuurplan van de gemeente en de waterberging achter het IVN op de agenda. Continue aandacht is gericht op uitbreiding en behoud van de lijst met waardevolle en monumentale bomen.

Onze toekomstvisie:

De Bomenwerkgroep kan binnen het IVN meer doen dan alleen maar bomen inventariseren en gegevens organiseren. De werkgroep zou zich kunnen ontwikkelen tot een groep individuen die betrokken is bij allerlei zaken die met bomen te maken hebben. Bijvoorbeeld:

- op verzoek advies en kennis uitdragen naar anderen
- ondersteuning van bomencursussen
- workshops en lezingen over bomen geven.

*Martijn Aarts , Theo Lammers ,
Janka Kessener Kochen*

JAARVERSLAG 2017 Tuinwerkgroep

Het 50-jarig jubileum van het IVN gaf ons diverse vrolijke feestelijkheden.

Jammer dat het weer soms niet wilde meewerken. Volgens de folder heeft D'n Nieuwe Hof allerlei wilde planten die in de Nederlandse natuur voorkomen. In 2017 is dat niet helemaal waar ge-worden. Was het eerst het Zevenblad die de inheemse planten de baas was, nu kwamen ook de Zomerfijnstraal en de grote Teunisbloem de boel bederven. Bovendien vloog in de herfst het eikenblad door de wind van het ene vak naar het andere zodat wij wel bezig konden blijven. Wij hebben zonder resultaat hard gewerkt. Behoudens de verdwijning van de Rode Zonnehoed die zo mooi bloeide en pardoes gedeeltelijk afgeknipt was, werd gelukkig geen diefstal gemerkt. De bloemen zullen wel ergens in een vaas staan.

Toch waren er ook goede gebeurtenissen;

- Voorzitter Emile Weijters sprak ons moed in door te zeggen dat wij kalk en potgrond en planten konden kopen zoveel wij denken nodig te hebben.
- Tenslotte heeft de Tuinwerkgroep een paar jaar op een rij hun budget niet gebruikt.
- De Natuurwijzer winter 2017/2018 kwam met een kleurige voorpagina en achterpagina. Geweldig!
- De Anna Paulowna boom gaf in 2017 vroeg violette klokvormige bloemen.
- De Japanse Wijnbes. Een tuinplant met eetbare vruchten, thans in het land ingeburgerd. De heer van Kemenade zal de plant meebrengen.

Wij hopen op een groeizame lente en een zonnige zomer

Irene Martens

De IVN Milieuwerkgroep Aalst-Waalre heeft zich gedurende de laatste 35 jaar steeds met 5 tot 8 leden intensief kunnen inzetten voor het behoud en de verbetering van de fysieke leefomgeving en daarmee de ecologische waarden overal in de gemeente Waalre. Zonder onze inbreng zou Waalre heel wat minder "Groenfontein" zijn dan nu het geval is. Helaas is de afgelopen 2 jaar het aantal nog actieve leden van de werkgroep om verschillende redenen (vooral vergrijzing) flink afgenomen en kon de werkgroep in 2017 minder doen dan wij gewend waren. Wij hebben de gebieden waarop wij nog actief zijn flink moeten beperken. Onderwerpen zoals water, lucht, bodem, energie, afval, mobiliteit/verkeer en duurzaamheid, die eigenlijk ook bij onze lokale milieuwerkgroep horen, kunnen wij niet meer de aandacht

Wij beperken ons tot het beschermen van de natuur- en landschappelijke waarden in Waalre, inclusief de bomen en het openbaar groen.

Wij volgen alle ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Waalre en zorgen ervoor dat vooral in bestemmingsplannen en vergunningen de natuurwaarden behouden en waar mogelijk versterkt worden. Het IVN is hiermee in Waalre bij uitstek de vereniging die natuur en landschap "aan de voorkant" beschermt. Hiervoor moeten wij ons in de vele dossiers, die op gemeentelijk en provinciaal niveau spelen, verdiepen, goed op de hoogte zijn van alle wet- en regelgeving en waar nodig van ons, in het algemeen belang dat de natuur is, laten horen. Wij hebben dit ook in 2017 gedaan door regelmatig in te spreken in de gemeenteraad, schriftelijke zienswijzen indienen en soms zelfs bezwaar te maken of

in beroep te gaan. Gelukkig hoeven wij niet alles zelf uit te vinden of te doen en kunnen wij gebruik maken van en samenwerken met het netwerk van plaatselijke, provinciale of landelijke natuurbeschermings- en milieuorganisaties zoals Brabantse Milieufederatie, Brabants Landschap, IVN, Natuur-monumenten, Bomenstichting, etc.

Het belangrijkste dossier waar wij in 2017 mee zijn bezig geweest is het Bestemmingsplan Buitengebied. Tot op perceelsniveau is nu eindelijk goed geregeld welke bestemmingen daar gelden en hoe de ecologische waarden in het buitengebied beschermd moeten worden.

Enkele andere grote planologische ontwikkelingen waar wij ons hebben laten horen: Bestemmingsplan Waalre-Noord, Fase 2 (Heistraat), Gebieds-ontwikkeling Dommeldal- de Hogt, Herinrichting

Tongelreep aan het Achtereind, Herinrichting Markt-Waalre, Herbegrenzing Natuurnetwerk Brabant en natuurcompensatie in Waalre-Noord.

Daarnaast ook nog flink wat kleinere projecten die overal binnen de gemeente-grens spelen en die, als wij niet zouden hebben gereageerd, ten koste van natuur en groen waren gegaan.

In toenemende mate hebben wij ook aandacht moeten besteden aan de omgevingsvergunningen (bouwvergunningen, kapvergunningen) die de gemeente verleent.

Vooraf bij de bosvilla's tussen Aalst en Valkenswaard zien wij dat de gemeente heel gemakkelijk toestaat dat oude woningen worden gesloopt en de boomvlakken worden vernietigd zonder dat bij nieuwbouw van kolossale panden (de nieuwe bewoners hebben in het algemeen niet zoveel op met natuur en bomen) het bosachtige karakter van het perceel weer wordt hersteld. Er is ook in 2017 weer heel wat waardevolle natuur rond de vennen en de zandverstuiving verloren gegaan en als Milieuwerkgroep hebben wij ons hiertegen (helaas niet altijd succesvol) verzet.

Daarnaast hebben wij (vooral in BMF-verband) ook aandacht moeten besteden aan alles wat te maken heeft (ook in Waalre) met de gevolgen van de inten-sieve veehouderij op onze leefomgeving (de zogenaamde milieu-effectrapportage) en hoe de gemeente Waalre hiermee om gaat.

De Milieuwerkgroep Waalre heeft in 2017 weer heel wat werk verzet. Met meer mensen hadden wij nog veel meer kunnen en, in het belang van de bescherming van de natuur en het landschap, eigenlijk ook moeten doen.

*Ton Remmen,
Februari 2018*

*Ton Remmen
februari 2018*

JAARVERSLAG 2017

Woldersvenwandelingen

Er zijn 16 wandelingen geweest in de maanden maart tot en met oktober. Deze wandelingen worden aangevraagd door/ voor de gasten van het Woldersven, die er een midweek verblijven. Zij komen uit Waalre, maar o.a. ook uit Goirle, Reusel, Vught, Haaren en Maastricht.

De mensen uit Maastricht zijn al vaker te gast geweest en op hun verzoek is er daarom gewandeld op Loon. De begeleiders van de groep zorgen dat er vervoer is.

Een groep bestaat uit 6 personen, waarvan sommigen nog zelfstandig lopen, maar ook met hulp van rollator, scootmobiel of rolstoel en we maken een wandeling door het Burgemeester Ossepark. We gaan altijd op de dinsdagmiddag en wandelen dan zo'n anderhalf uur. We : dat is een vaste groep van 10 gidsen die met zijn tweeën op pad gaan.

Onderweg wordt er over van alles gekletst en ook horen we leuke dialectwoorden voor bijv. dennenappels en over vroeger.

Daarna is er altijd nog even tijd om koffie of thee met elkaar te drinken.

Paulien Zuidweg

Paulien Zuidweg

JAARVERSLAG 2017

Vlindertuin Waalre

Het was een wispelturig jaar, met koude, warme, natte en droge periodes met enkele bijzondere activiteiten en ook verrassende waarnemingen.

Opvallend -en enigszins verontrustend- is het gestaag teruglopend aantal dagvlinders dat door de monitorgroep geteld wordt.

Heel bemoedigend voor de Vlindertuin was de fysieke bijdrage aan groot onderhoud van de tuin door twee groepen vrijwilligers.

In maart kwamen werknemers van de Rabobank De Kempen in de Vlindertuin werken in het kader van NL-doet. Wij hadden hiervoor een kleine subsidie ontvangen van het Oranjefonds. Het was goed weer en de mensen hebben, behalve zich erg nuttig gemaakt, zich ook erg geamuseerd.

In november kwam een groep fitte sterke mannen, zich "Heeren van Waalre" noemend, op eigen initiatief een zaterdagmiddag hard werken om de poelbodem te ontdoen van een netwerk van dikke witte rietwortels. Het was wederom prima novemberweer en na afloop smaakte de glühwein heerlijk.

Door de extreem droge zomer en herfst was de poel helemaal droog gevallen en dat is desastreus voor het waterleven. Daarom is er een verdiepte vijver (met vijverfolie) in het midden van de poel aangelegd. Nu blijft er, ook in droge periodes, altijd water in de poel staan. Het IVN-bestuur had een flink bedrag toegekend om dit uit te kunnen voeren.

De zes kindermiddagen in het

vlinderseizoen blijven nog steeds enthousiaste kinderen en (groot)ouders trekken. Dit jaar kwamen er 86 kinderen en 61 volwassenen. De bezoekers-aantallen zijn vooral afhankelijk van het weer, maar zelfs bij stortbuien(!) komen er altijd wel mensen langs.

Op 9 augustus was het heerlijk vlinderweer, met veel bezoekers. Dat kwam goed uit voor de fotograaf die een leuke IVN-activiteit op de foto wilde zetten voor de fotowand in het 'Huis van Waalre'. Uiteindelijk heeft alleen onze vlindertuinvlag de wand gehaald.

Maar de andere foto's (die we van Jos Jansen op de afdelingssite mochten plaatsen) geven een heel mooi beeld van onze kindermiddagen, zie <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/nieuws/kindermiddag-vlindertuin-op-de-foto>.

We hebben weer 10 keer genachtvlinderd in de Vlindertuin, waaronder ook op de Nationale Nachtvlinderavond. Op elke "normale" nacht waren er 6 tot 10 meest vaste bezoekers. Op de nationale nachtvlinderavond zijn er totaal ongeveer 25 bezoekers geweest.

In de loop der jaren hebben we tot nu toe totaal 577 macro en micro nachtvinders gezien. In 2017 hebben we 13 macro's en 27 micro's voor het eerst in de Vlindertuin gezien. Daarbij zijn enkele leuke grote soorten, zoals: zwart weeskind, karmozijn-rood weeskind en berkenhermelijnvlinder. Maar soms ook zeer zeldzame zeer kleine micro's, zoals de wolfspootklepmot met een wel heel lange fraaie naam voor zo'n klein beestje. Alle tot nu toe waargenomen soorten zijn te zien op de site van waarneming.nl (https://waarneming.nl/gebied/species_list/73461).

De Vlindertuin was bij de viering van het 50-jarig jubileum van het IVN Valkenswaard-Waalre ook onderdeel van de Drietuinen-fietstocht.

Het contact met de Gemeente Waalre is goed. Bijvoorbeeld om risicobomen op het pad naar de ingang op tijd te rooien.

In november heeft ook de Vlindertuin zich, samen met andere werkgroepen van het Waalrese IVN en de Scouting, gepresenteerd aan B&W en de Gemeenteraad met een korte PowerPoint-impressie van de vlindertuin.

*Mariëtte Roozeveld van de Ven
Bernard Franssen
Fanny van Zon*

JAARVERSLAG 2017

Publiekswandelingen en andere natuur- belevingsactiviteiten

In 2017 zijn 16 algemene publiekswandelingen gehouden in de gebieden van Valkenswaard en Waalre. In totaal namen ruim 500 mensen deel aan deze wandelingen. In deze 16 wandelingen zijn 2 extra wandelingen meegerekend, te weten de avondwandeling van de Wandelweek (150 deelnemers) en de Vennenwandeling in Waalre (30 deelnemers). De avond-wandeling is georganiseerd in samenwerking met Natuurmonumenten.

De toppers waren dit jaar, naast de avondwandeling van de Wandelweek, de Loonwandeling (55 deelnemers) en de Paddenstoelenwandelingen (ca. 65 totaal). De wandeling met het laagste aantal deelnemers (7 personen) was de wandeling in Oud-Aalst-Diepenvoorde vanwege het slechte weer.

Er zijn twee excursies op aanvraag georganiseerd in 2017.

Op zaterdagmiddag 10 juni is voor de jeugd de activiteit "waterdiertjes scheppen" georganiseerd. Tientallen kinderen hebben wederom naar hartenlust geschept. Met de nodige hulp konden de gevangen beestjes aan de hand van zoekkaarten op naam gebracht worden.

In het kader van het 50 jarig jubileum is op zondag 24 september een natuuractiviteitendag voor de jeugd georganiseerd. Op deze zonnige dag kwamen ruim 40 kinderen met hun ouders om deel te nemen aan de verschillende activiteiten.

Voor de Dagopvang Stokerwei is een natuurbelevingsbijeenkomst gehouden.

Voor de basisschool de Wilderen is een lesmiddag georganiseerd over Zon, Plane-ten en Seizoenen.

Voor een groepering is een lezing gehouden over de kosmos.

Emile Weijters

JAARVERSLAG 2017

Scholenproject

Kleur om te overleven

Op 15 februari 2017 hebben we ons 30^e project geopend: 'Kleur om te overleven'. Wethouders Hetty Tindemans (Valkenswaard) en Alexander van Holstein (Waalre) hebben samen met Lies de regenboogkleurenquiz opgelost. Daarna kon de Powerpointserie starten, die alle bezoekende schoolklassen ook te zien krijgen.

De openingsochtend was de start van een dubbel jubileum: ook onze IVN-afdeling Valkenswaard(-Waalre) vierde feest in 2017 vanwege het 50-jarig bestaan. Dus was er keuze uit diverse toepasselijk versierde koeken, en kreeg iedere aanwezige een (regenboog) potlood als herinnering. 'Kleur om te overleven' heeft de rest van het kalenderjaar in D'n Nieuwen Hof gestaan en is door meer dan 100 schoolklassen bezocht.

Meteen na de opening konden de kinderen op de basisscholen in de regio aan de slag. Zij konden meedoen aan onze jubileumkleur - en tekenwedstrijd. We hebben 2650 platen uitgedeeld er daarvan zijn er 683 retour gekomen! Het is een flinke klus geweest om hieruit twee winnaars te kiezen. Bij groep 1 t/m 4 heeft Amy van De Zonnewijzer gewonnen, en bij groep 5 t/m 8 Lise van Agnetendal. Samen met andere IVN-vrijwilligers hebben we voor de klassen van Amy en Lise een natuurbelevingsochtend georganiseerd. Beide ochtenden waren voor kinderen én volwassenen een groot succes.

Bij ons jubileumproject hoorde een cadeautje van het bestuur: een verzorgd dagje uit. Anneke en Riet verrasten ons met een mooie excursie door de Groote Peel (verzorgd door onze IVN-collega's van Asten-Someren). Daarna hebben we heerlijk geluncht in het bezoekerscentrum. Super bedankt!

Zoogdieren ... Hoezo?

Dit keer vanwege de jubileumactiviteiten geen echt rustige periode na de opening van het project. Toch zijn we met veel plezier in het voorjaar weer begonnen aan het restylen van 'Zoogdieren ... Hoezo?'. Een beetje

zorgelijk randje had het werk overigens wel, want Bets en Petry, beiden al zo'n 20 jaar actief in onze groep, hadden na de opening van 'Kleur om te overleven' laten weten dat ze begin 2018 wilden stoppen met het werk voor de projectgroep. Gelukkig hebben we na de zomer versterking gekregen van Ineke Roothans! We gaan er gezamenlijk de schouders onder zetten. Extra hulp blijft welkom, dat zal duidelijk zijn.

Als dit jaarverslag verschijnt, is de opening (7 februari 2018) alweer achter de rug. Wethouders Tindemans en Van Holstein, inmiddels ervaren in het openen van IVN-tentoonstellingen, hebben de bever verkozen tot leukste zoogdier en hem zijn staart teruggegeven.

De eerste klassen zijn ook al op bezoek geweest. We zijn weer heel benieuwd hoe kinderen en volwassenen op onze tentoonstelling gaan reageren.

*De projectgroep scholenwerk:
Marie-Louise den Boef, Lies van Gompel,
Bets v.d. Pluijm, Ineke Roothans,
Petry Verberne, Hanneke Wijman
Fanny van Zon.
E-mail fanny.vanzon@vanzon.nu*

Contactgegevens IVN-werkgroepen Valkenswaard

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Bomenwerkgroep	Janka Kessener-Kochen		
	Telefoon: 2075280	jankakessenerkochen@onsbrabantnet.nl	
Cursuswerkgroep	Anneke Droog	2014727	w.droog@online.nl
Documentatiecentrum	Ria Rutten	2015723	h.rutten21@chello.nl
Natuurwerkgroep	Hanita en Wim		
	van Amelsvoort	2042979	amelsvoort36@gmail.com
Natuurwerkgroep Malpie	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Jeugd-IVN	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Leskisten	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Publiciteit	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com
Redactiewerkgroep	Mieke van Baalen	2217748	miekevanbaalen@gmail.com
Schoolgidsengroep	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject	Fanny van Zon	2212983	fanny@vanzon.nl
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	2017955	wiljakoopman@onsmail.nl
Tuinwerkgroep	Irene Martens	2018712	ireen@onsmail.nl
Vogelwerkgroep	Gerrit Klitsie	2048951	gklitsie1947@kpnmail.nl
Wandelingen (incl. Waalre)	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com

Contactgegevens IVN-werkgroepen Waalre

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerk Aalst	Chantal v. d. Strigt	2217250	oudenstrigt@hetnet.nl
Natuurwerkgroep Waalre	Wim van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Milieuwerkgroep Waalre	Ton Remmen	2218080	ton.remmen@planet.nl
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	2216011	fransenb@xs4all.nl
Wandeling Wolders Ven	Paulien Zuidweg	2217021	zuidwegp@gmail.com
Opleidingencontact Waalre	Bep van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Wandelroutes	Cor de Jong	2115479	cfjdejong@versatel.nl

Contactgegevens IVN-werkgroepen Riethoven

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerkgroep	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
Schoolwandelingen	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
IVN-wandelpaden	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com
Vlindertuin Riethoven	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com

Redactieleden Valkenswaard - Aalst/Waalre

Mieke van Baalen
Nelly van der Burgt
Arthur Jeurissen
Wouter Kiela
Irene Martens
Annelies Theeuwes
Frans Vierstraete

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als *los bestand* op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt U de illustraties als een *los bestand* aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen

De inleverdatum voor het *zomernummer*

Vrijdag, 1 juni 2018

ZOOGDIEREN ... HOEZO?

**Natuurtentoonstelling
voor basisscholen
7 febr. - dec. 2018**

ivn natuur
educatie
Valkenswaard-Waalre

